

ΑΠΟ ΤΗ ΝΟΝΑ ΜΟΛΕΣΚΗ

«Equus»

του Πίτερ Σιάφερ από το Θέατρο Ένα

Μετάφραση: Ρέα Φραγκοφίνου. **Σκηνοθεσία:** Αντρέας Χριστοδουλίδης.

Σκηνικά/κοστούμια: Σταύρος Αντωνόπουλος. **Κίνηση:** Αριάννα Οικονόμου.

Φωτισμός: Αντρέας Χριστοδουλίδης. **Μουσική:** Jesper Kyd. **Παίζουν:** Μανώλης Μιχαηλίδης, Χριστίνα Χριστόφια, Ορέστης Σοφοκλέους, Αντρος Κρηπικός, Ρεβέκκα Αποστολοπούλου, Σωτήρης Μεσσίνας, Γιώργος Σοφοκλέους, Ειρήνη Κωνσταντίνου.

Ο ΣΕΣ φορές ήρθα σε επαφή με τα έργα του Πίτερ Σιάφερ, τόσες φορές εντυπωσιάστηκα από την τεχνική με την οποία δομεί τα κείμενά του. Στο «Αμαντέους», στο «Βασιλικό κυνήγι του Ήλιου», στη «Μαύρη κωμωδία», στο «Equus», ένιωθα ότι θα ήθελα να χωθώ στο πραγματικά βαθύ περιεχόμενό τους, ν' ακούσω τι μου λένε, αλλά... δεν μπορούσα να αφεθώ στο «τι», επειδή με εμπόδιζε το λαμπρό «πώς». Κατέληγα να θαυμάζω την κατασκευή του μύθου, της πλοκής, την περίπλοκη εναλλαγή των χρονικών στρωμάτων, την έντεχνη διάσπαση του χώρου, την απόλυτη λογική των διαλόγων, την τέλεια ευστοχία του λόγου. Θαύμαζα το Σιάφερ ως κατασκευαστή, και τα έργα του ως εντυπωσιακά αρχιτεκτονήματα. Και όπως στην αρχιτεκτονική του τελευταίου αιώνα κυριάρχησε η τάση της εμφιασμένης προβολής της κατασκευής με τις διασωληνώσεις και σιδεροκολλήσεις απ' έξω (βλέπε το Πομπιντού και τόσα άλλα), έτσι και στη λογοτεχνία, ειδικά σ' εκείνη που προορίζεται για μετατροπή σε θέαμα (θεατρικά έργα, κινηματογραφικά σενάρια), μπορεί κανείς να εντοπίσει μια όμοια τάση, εκείνη της επίδειξης της τεχνικής και των κατασκευαστικών αρετών. Δε θα πω τίποτα καινούργιο επισημαίνοντας ότι τον 20ό αιώνα η θεοποίηση της τεχνολογίας άφησε βαθιά αποτυπώματα σ' όλες τις πτυχές της πνευματικής δημιουργίας.

Ο Σιάφερ είναι κατά την άποψή μου λαμπρός εκπρόσωπος αυτής της τάσης και οι παραστάσεις των έργων του πρέπει να χαρακτηρίζονται από ανάλογη αρτιότητα, δίνοντας στα μορφικά γνωρίσματα ύψιστη προτεραιότητα.

Ο «Equus» πέρασε από την Κύπρο πριν πολλά χρόνια με πρωταγωνιστή το Δημήτρη Ποταμίτη. Σ' εκείνη την παράσταση η έμφαση δόθηκε στην έκσταση της λατρειας που πρόσφερε ο Άλαν Στρανγκ στο αντικείμενο του παράλογου του πόθου, στο θεοποιημένο Equus. Στην παραγωγή του Ένα σε σκηνοθεσία του Αντρέα Χριστοδουλίδη, οι τόνοι είναι χαμηλότεροι και ο ρυθμός της παράστασης είναι μάλλον συντονισμένος μ' εκείνο της αφήγησης του ψυχιάτρου Μάρτιν Ντάσαρτ, ο οποίος ομολογεί πως ζηλεύει το πάθος του νεαρού ασθενή του μη μπορώντας να νιώθει κάτι παρόμοιο.

Ο Μανώλης Μιχαηλίδης, ταυτόχρονα αφηγητής και πρόσωπο της αφηγούμενης ιστορίας, τοποθετείται από το σκηνοθέτη στο κέντρο της εικόνας, η οποία βάφεται από τα σκιερὰ χρώματα της ψυχικής του διάθεσης. Υπήρχαν στιγμές, όταν η εσωτερικότητα

του Μανώλη Μιχαηλίδη μετατρεπόταν στην εσωστρέφεια και οι τόνοι και οι ρυθμοί έπεφταν ιδιαίτερα χαμηλά, όμως με τον ερχομό των αποκαλύψεων ο ηθοποιός καταφέρνει να κορυφώσει την συναισθηματική ένταση και την υπαρξιακή αγωνία χωρίς να ξεφύγει από τη γραμμή που έχει επιλέξει μαζί με το σκηνοθέτη του, χωρίς να προδώσει την εσωτερικότητά του.

Ο Άλαν Στρανγκ, το υποκείμενο της ψυχαναλυτικής έρευνας του Ντάσαρτ. Η μορφή αυτή δεν παρέσυρε τον Αντρέα Χριστοδουλίδη στο να επιτρέψει να πάρει φωτιά η παράσταση από τη φλόγα που καίει στο μυαλό του. Ο Ορέστης Σοφοκλέους βρήκε το μέτρο και τον τρόπο να γεμίσει το χώρο που του δόθηκε στην παράσταση. Χωρίς να τραβάει πάνω του το «πάπλωμα», μπόρεσε να γυρίσει τον ήρωά του απ' όλες τις πλευρές, έπαιξε τη μιζέρια και την περηφάνια, το πόνο και το δέος, την αντιπαλότητα με το γιατρό του και την επίκληση για βοήθεια, για σωτηρία, για απαλλαγή από τους δαίμονες που τον εξουσιάζουν. Οργανικός, φυσικός, παίζει με το σώμα, με το πρόσωπο, με τη φωνή και στο στυλιζαρισμένο περιβάλλον των σκηνών με τα άλογα, και στα ρεαλιστικά χωρία του έργου.

Το στυλιζάρισμα των σκηνών όπου βασιλεύει ο Equus οφείλεται κατά πολύ στην κίνηση που δίδαξε η Αριάννα Οικονόμου. Όνειρο ή εφιάλτης, ο Σιάφερ δεν απάντησε οριστικά, και η κίνηση συντηρεί αυτή τη διττή φύση. Όπως και το σκηνικό του Σταύρου Αντωνόπουλου.

Από τη μια η τρομακτική αυστηρότητα και στείρωση ψυχαναλυτικού εργαστηρίου, από την άλλη ο δρόμος προς την εκστασιακή κορύφωση που καταλήγει στη κορυφή του τριγώνου, αιχμηρού όπως το σουβλί που τύφλωσε το θεό Equus. Στα πλάγια οι στάβλοι, αλλά και τα έδρανα των δικαστών. Ο φωτισμός του Αντρέα Χριστοδουλίδη αναδεικνύει θαυμάσια το σκηνικό.

Η αρτιότητα της μορφής, το ζητούμενο σε μια παράσταση σιαφερικού έργου, απαιτεί τήρηση της στυλιστικής ενότητας, όπως και του ρυθμικού σχεδίου. Θεωρώ ότι οι μορφές της Ντόρα και του Φρανκ Στρανγκ (Ρεβέκκα Αποστολοπούλου και Αντρος Κρηπικός) και στυλιστικά διέφεραν από τη συνολική εικόνα της παράστασης, επειδή έχαναν την ποιητική του ψυχαναλυτικού θρίλερ και έριχναν το τέμπο με υποτονικό παίξιμο. Αυτά δεν ισχύουν για την «απέναντι» πλευρά της σκηνής (Σωτήρης Μεσσίνας, Ειρήνη Κωνσταντίνου, Γιώργος Σοφοκλέους, Χριστίνα Χριστόφια). ●